

Tydzień dla Oszczędzania 2009

Fundacja Kronenberga

Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy rozpoczęła działalność w 1996 roku, w 125. rocznicę powstania Banku Handlowego w Warszawie S.A. Od 13 lat inspirowuje do działania, wspierając inicjatywy realizowane na rzecz dobra publicznego, w dwóch głównych obszarach programowych: edukacji i rozwoju lokalnym.

Patronem medialnym akcji Tydzień dla Oszczędzania 2009 jest tygodnik Newsweek.

Szanowni Państwo,

Po raz kolejny zapraszamy Państwa do włączenia się w obchody Tygodnia dla Oszczędzania organizowanego przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy.

Celem akcji jest edukacja w zakresie racjonalnego zarządzania domowymi finansami oraz promocja idei oszczędzania. To wiedza, którą z całą pewnością powinien posiadać każdy młody człowiek. Dlatego też, zachęcamy Państwa do organizowania, wraz z uczniami, ciekawych inicjatyw, które pomogą im zrozumieć na czym polega oszczędzanie i pokażą w jaki sposób mądrze gospodarować środkami finansowymi.

Przekazujemy Państwu przewodnik po programie Tydzień dla Oszczędzania 2009. Zapraszamy także do zapoznania się z inicjatywami, które organizatorzy akcji przewidzieli w tym roku dla uczniów i nauczycieli.

Zapraszamy!

TYDZIEŃ DLA OSZCZĘDZANIA 2009

O akcji

Światowy Dzień Oszczędzania obchodzony jest przez społeczność międzynarodową 31 października. Na całym świecie obfituje on w liczne inicjatywy z zakresu edukacji finansowej. Polska, dzięki Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy, już po raz trzeci dołącza do grona państw, w których ten dzień jest doskonałą okazją do dyskusji na temat różnych aspektów gospodarowania domowymi finansami.

Działania prowadzone w ramach ubiegłorocznej akcji Tydzień dla Oszczędzania 2008 spotkały się z ogromnym zainteresowaniem mediów, szkół i młodzieży. Aktywnie uczestniczyło w niej 262 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Portal internetowy poświęcony TdO miał w ubiegłym roku 119 000 aktywnych użytkowników. Nauczyciele jeszcze przed finałem zeszłorocznego Tygodnia dla Oszczędzania pytali o możliwość wzięcia udziału w nowej edycji akcji.

Tegoroczna edycja obok znanych już elementów, takich jak np. konkurs filmowy, będzie zawierać zupełnie nowe, bardziej multimedialne przedsięwzięcia adresowane do młodzieży szkolnej i nauczycieli. Warto także podkreślić, że dla zwycięzców konkursów, organizatorzy przewidzieli atrakcyjne nagrody pieniężne. Łączna pula to ponad 60 tysięcy złotych!

W tym roku Tydzień dla Oszczędzania będzie obchodzony od 26 do 31 października. Co nowego przygotowali organizatorzy w ramach akcji? Zapraszamy do zapoznania się z naszymi propozycjami.

Źródło wiedzy: www.tdo.edu.pl

Rozbudowany portal www.tdo.edu.pl zawiera nowe treści edukacyjne, które będą dla każdego cennym przewodnikiem po świecie finansów osobistych. Ponadto, serwis zawiera prezentacje, filmy, podcasty, które mogą służyć jako cenna pomoc dydaktyczna.

Konkursy dla uczniów i nauczycieli

W tegorocznym Tygodniu dla Oszczędzania zapraszamy do wzięcia udziału w dwóch konkursach: filmowym oraz e-learningowym. Adresowane są one do uczniów, nauczycieli oraz szkół. Pierwszy z nich, tradycyjnie będzie polegał na nakręceniu krótkiego filmu o oszczędzaniu. W tym roku został on uzupełniony o dodatkową kategorię, w której nagradzane będą najciekawsze happeningi dotyczące oszczędzania, zarejestrowane w postaci filmu.

Ponadto, postanowiliśmy uruchomić dodatkowe narzędzie edukacyjne, służące do konstruowania kursów e-learningowych o tematyce związanej z oszczędzaniem. W prosty, intuicyjny sposób pozwoli ono przygotować atrakcyjne materiały dydaktyczne, które mogą być dziełem nauczycieli, ale także uczniów. Narzędzie dostępne będzie na stronie www.tdo.edu.pl. Najciekawsze kursy przysłane do organizatorów, wezmą udział w konkursie z nagrodami. Tegoroczna pula nagród na oba konkursy przekracza 60 tysięcy złotych! Szczegóły obu konkursów, regulaminy oraz informacje o nagrodach dostępne są na stronie www.tdo.edu.pl.

Program Wspierania Nauczycieli

W odpowiedzi na Państwa oczekiwania, zgłaszane nam podczas zeszłorocznej edycji TdO, postanowiliśmy stworzyć platformę wymiany informacji, doświadczeń i wiedzy. Jest to miejsce, w którym już wkrótce znajdziecie Państwo najnowsze badania, analizy z zakresu edukacji finansowej, zarówno krajowe jak i zagraniczne. Tam też zostaną zamieszczone ciekawe scenariusze lekcji o oszczędzaniu i zarządzaniu domowym budżetem, które z całą pewnością urozmaicą zajęcia w szkołach. Dzięki platformie dowiedzą się także Państwo o szkoleniach, które umożliwią wielostronny rozwój zawodowy. Szczegóły będziemy umieszczać na www.tdo.edu.pl.

! Przykładowy scenariusz lekcji o oszczędzaniu znajduje się na ostatnich stronach broszury.

Zapraszamy do realizowania projektów edukacyjnych w ramach tegorocznej akcji TdO 2009. Przygotowaliśmy propozycje, które pomogą wspólnie z uczniami zgłębiać tajniki oszczędzania.

POMYSŁY NA OBCHODY TYGODNIA DLA OSZCZĘDZANIA:

Jak zrealizować wraz z uczniami ciekawy projekt edukacyjny?

1. Projekt powinien zawierać istotne treści z zakresu zarządzania finansami osobistymi;
2. Działania mogą być realizowane w porozumieniu z innymi klasami, szkołami, a także instytucjami finansowymi, czy organizacjami podejmującymi działania w zakresie edukacji finansowej;
3. Poza walorami edukacyjnymi ważny jest również ciekawy pomysł i sposób jego realizacji.

UDZIAŁ W KONKURSIE FILMOWYM

Krótki film o oszczędzaniu II skierowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Zadanie konkursowe polega na nakręceniu maksymalnie 90-sekundowego filmu mającego na celu promocję idei oszczędzania. Film musi zawierać jedno z 25 haseł konkursowych, które publikujemy na następnej stronie broszury oraz na www.tdo.edu.pl

Konkurs wzbogacony zostanie o część specjalną – **konkurs na happening** – ciekawe, półtoraminutowe widowisko promujące oszczędzanie. Uczniowie będą musieli wykorzystać przynajmniej 3 hasła zaproponowane przez organizatorów. Mogą być one zaśpiewane, wyrecytowane, bądź przedstawione w postaci grafiki komputerowej lub plakatu. Uczniowie mogą także zorganizować flash mob albo demonstrację, gromadząc w miejscu publicznym tłum ludzi i prezentując z nimi treści promujące oszczędzanie. Punktowane będą najciekawsze, najbardziej intrygujące i błyskotliwie akcje-happeningi. Zgłoszenie do konkursu będzie możliwe za pośrednictwem formularza na stronie internetowej www.tdo.edu.pl. Tam też znajdziecie Państwo więcej szczegółów oraz regulamin konkursu.

! UWAGA – lista haseł konkursowych dotyczących filmów-happeningów różni się od 25 zaproponowanych w tej broszurze. Aktualna lista tematów znajduje się na: www.tdo.edu.pl.

Krótki film o oszczędzaniu II

Propozycje haseł konkursowych, promujących ideę oszczędzania:

1. Oszczędzanie jest proste – wystarczy dobre chęci;
2. Oszczędzania można się nauczyć;
3. Oszczędność to cecha ludzi z wyobraźnią;
4. Oszczędzanie pomaga spełniać marzenia;
5. Kto oszczędza, temu nie straszna czarna godzina;
6. Inwestując rozsądnie – pomnażasz swoje oszczędności;
7. Zanim zainwestujesz – sprawdź i oceń ryzyko;
8. Inwestuj w różnych miejscach – to zabezpiecza Twoje pieniądze;
9. Korzystanie z e-konta to oszczędność czasu;
10. Obsługa e-konta jest łatwa i bezpieczna;
11. Pieniądze trzymane w banku pracują dla Ciebie;
12. Płacenie kartą bankową jest wygodne i bezpieczne;
13. Spłacaj w terminie zobowiązania kredytowe – unikniesz wysokich kar;
14. Ubezpiecz się, bo nie wszystko możesz przewidzieć;
15. Ubezpieczenie chroni Twoje mienie;
16. Podejmując pierwszą pracę – pomyśl o emeryturze;
17. Rozsądna młodość – dostatnia starość;
18. Nie bój się kredytu i pożyczki, ale korzystaj z nich racjonalnie;
19. Zanim weźmiesz kredyt sprawdź, czy będziesz w stanie go spłacać;
20. Inwestuj – nawet niewielkie oszczędności mogą przynieść duży zysk;
21. Oszczędzanie to nauka cierpliwości;
22. Posiadanie konta to dzisiaj konieczność;
23. Przemysł dobrze inwestycje – źle zaplanowane mogą przynieść straty;
24. Trzymając pieniądze w domu, szybciej je wydasz;
25. Zanim zdecydujesz się kupić jakąś rzecz, pomyśl, czy naprawdę jej potrzebujesz.

Konkurs „Krótki film o oszczędzaniu II” rusza już we wrześniu. Zapraszamy uczniów i nauczycieli do wzięcia udziału w zabawie. Termin nadsyłania filmów upływa 19.10.2009, rozstrzygnięcie konkursu odbędzie się w Tygodniu dla Oszczędzania (26–31 października 2009).

Konkurs będzie podzielony na kategorie:

Szkoła – w tej kategorii mogą wziąć udział uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Laureatów w tej grupie wyłonią internauci, spośród filmów nominowanych przez jury. Nagrodzeni zostaną również aktywni nauczyciele, którzy zachęcą swoich uczniów do udziału w tej inicjatywie edukacyjnej.

Pozostali Autorzy/Open – zwycięzcy zostaną wyłonieni przez jury. Przedmiotem oceny będą walory artystyczne i edukacyjne filmów.

W konkursie zostaną przyznane następujące nagrody oraz wyróżnienia:

Kategoria Szkoła, za krótki film o oszczędzaniu:

I miejsce – 8000 zł

(4000 zł – uczeń/uczniowie; 2500 zł – nauczyciel/opiekun; 1500 zł – szkoła);

II miejsce – 4000 zł

(2500 zł – uczeń/uczniowie; 1000 zł – nauczyciel; 500 zł – szkoła);

III miejsce – 2000 zł

(1000 zł – uczeń/uczniowie; 500 zł – nauczyciel; 500 zł – szkoła);

Kategoria Szkoła, za happening:

I miejsce – 5000 zł

(2500 zł – uczeń/uczniowie; 1500 zł – nauczyciel/opiekun; 1000 zł – szkoła);

II miejsce – 3000 zł

(1500 zł – uczeń/uczniowie; 1000 zł – nauczyciel; 500 zł – szkoła);

III miejsce – 2000 zł

(1000 zł – uczeń/uczniowie; 500 zł – nauczyciel; 500 zł – szkoła);

Kategoria: Open:

I miejsce – 5000 zł

oraz 10 wyróżnień, każde w wysokości 500 zł.

*Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość przyznania mniejszej ilości nagród niż wymienione.

W 2008 roku w konkursie filmowym wzięło udział ponad 300 młodych reżyserów-amatorów. Efekt ich pracy można obejrzeć na stronie www.tdo.edu.pl.

UDZIAŁ W KONKURSIE E-LEARNIGOWYM

Konkurs będzie polegał na konstruowaniu ciekawych kursów do nauczania zdalnego, dotyczących oszczędzania. W portalu www.tdo.edu.pl, już wkrótce udostępnione zostanie narzędzie do tworzenia niebanalnych treści edukacyjnych, które posłużą wszystkim użytkownikom do poznawania tematyki związanej z oszczędzaniem. Szczegóły dotyczące konkursu, jego regulamin oraz lista nagród zostaną opublikowane na stronie TdO.

● PLAKAT O OSZCZĘDZANIU

Przygotuj z uczniami plakat promujący oszczędzanie. Technika jego wykonania może być dowolna, zaczynając od zwykłego kolażu, do przygotowania którego uczniowie wykorzystają farby, flamastry i wycinki z gazet, na plakatach zaprojektowanych w programach graficznych kończąc. Jeśli młodzież zdecyduje się na użycie bardzo zróżnicowanych technik plastycznych, konkurs może zostać podzielony na kategorie. Prace konkursowe powinny zostać zaprezentowane w wybranym miejscu w szkole (korytarz, duży hol, wybrana sala lekcyjna).

Plebiscyt na plakat, który najlepiej promuje oszczędzanie zostanie przeprowadzony wśród uczniów danej szkoły. Najlepsze prace zostaną wyłonione w ogólnoszkolnym głosowaniu. Do urny ustawionej na korytarzu szkolnym uczniowie będą wrzucać swoje głosy. Będzie ona pilnowana przez wyznaczonych uczniów oraz nauczyciela-opiekuna. Każdy z uczniów może oddać głos tylko raz. Do weryfikacji głosujących posłużą listy obecności poszczególnych klas. Przed pobraniem karty do głosowania uczeń będzie musiał pokazać legitymację szkolną oraz podpisać się na liście. Dodatkowo, aby zapewnić rzetelny przebieg głosowania, plakaty, które wezmą udział w konkursie nie powinny być podpisane imieniem i nazwiskiem ucznia, a jedynie zostać ponumerowane.

● OSZCZĘDZANIE W OBIEKTYWIE

Zaproponuj swoim uczniom zabawę obrazem. Zadaniem młodzieży będzie znalezienie wśród codziennych aktywności różnych sposobów na oszczędzanie. Liczyć się będzie także autorska interpretacja pojęcia „oszczędzanie”. Prace mogą uwieczniać np. oszczędność czasu, pieniędzy lub energii czy wody. Na wykonanie zdjęć uczniowie będą mieli miesiąc. Po tym czasie prace wraz z krótkimi opisami zostaną prezentowane na wystawie zorganizowanej w szkole, w miejscu ogólnodostępnym dla wszystkich. Finał akcji powinien nastąpić w Tygodniu dla Oszczędzania, który w tym roku przypada w dniach od 26 do 31 października.

● KONKURS NA PRACĘ PISEMNĄ O OSZCZĘDZANIU

Uczniowie, którzy lubią pisać i przelewać swoje myśli na papier, mogą skorzystać z kolejnej inicjatywy – konkursu na pracę pisemną o oszczędzaniu. Nie powinna być ona dłuższa niż 7-10 stron i poruszać jeden z tematów:

- Oszczędzanie kiedyś i dziś.
- Dlaczego warto oszczędzać?
- Oszczędność to nauka cierpliwości.
- Oszczędność to cecha ludzi z wyobraźnią.

Oczywiście, lista tematów może ulec poszerzeniu, wedle uznania. Możecie też skorzystać z propozycji umieszczonej na stronie internetowej www.tdo.edu.pl w zakładce poświęconej konkursowi filmowemu.

● ZIARNKO DO ZIARNKA

Nic tak dobrze nie tłumaczy zagadnień teoretycznych, jak przełożenie ich na zajęcia praktyczne. Oto jak można sprawdzić czy uczniowie potrafią oszczędzać?

1. Zapraszamy do przeprowadzenia z młodzieżą lekcji dotyczącej oszczędzania. Pomocny w jej przygotowaniu będzie scenariusz, umieszczony na ostatnich stronach tej broszury. Można też korzystać z materiałów ze strony www.tdo.edu.pl.
2. Wybierzcie wspólny cel, na który będziecie oszczędzać. Uczniowie powinni uczestniczyć w jego wyborze. Może to być np. wspólne wyjście do kina, dopłata do wycieczki szkolnej lub zakup ciekawej pomocy dydaktycznej, która będzie służyć wszystkim.
3. Przygotujcie skarbonkę, do której będą odkładane pieniądze.

4. Ustalcie wspólnie wysokość nominału, który uczniowie spontanicznie będą wrzucać do skarbonki. Mogą to być jednogroszówki, dziesięciogroszówki lub złotówki. Okres oszczędzania nie powinien być krótszy niż miesiąc, a jego finał odbyć się w Tygodniu dla Oszczędzania.
5. Wspólnie zrealizujcie cel, na który przeznaczycie pieniądze.

OGÓLNOŠKOLNY TEST WIEDZY O OSZCZĘDZANIU

Co uczniowie wiedzą na temat oszczędzania? Czy znają podstawowe mechanizmy dotyczące zarządzania domowymi finansami? Zapraszamy do sprawdzenia poziomu ich wiedzy za pomocą minibadania. Poniżej zamieszczamy propozycję kwestionariusza. Badanie pozwoli na zdiagnozowanie poziomu wiedzy uczniów, wyłapanie najczęściej pojawiających się błędów oraz przygotowanie własnego, autorskiego scenariusza lekcji o oszczędzaniu, który uzupełni poziom wiedzy młodzieży z zakresu oszczędzania i finansów osobistych. Aby badanie było wiarygodne, powinno być także anonimowe. Zapraszamy do wykorzystania kwestionariusza w pracy z młodzieżą i przesyłania nam wyników testu. Odpowiedzi do niego znajdują się na ostatniej stronie broszury.

OGÓLNOŠKOLNY TEST WIEDZY O OSZCZĘDZANIU

Test ma na celu sprawdzenie Twojej wiedzy o oszczędzaniu. Zastanów się nad prawidłowymi odpowiedziami. Za każde pytanie możesz uzyskać 1 punkt. Test jest anonimowy.

1. Spróbuj zdefiniować swoimi słowami co rozumiesz poprzez pojęcie oszczędzanie? (1 pkt.)

.....

.....

.....

.....

2. Poniższe opisy dotyczą różnych pojęć z zakresu finansów osobistych. Przeczytaj je uważnie, a w puste miejsca wpisz swoje odpowiedzi (za każdą odpowiedź 0,1 pkt.).

- Gdy dochody są niższe od wydatków oznacza to, że w Twoim budżecie pojawił się .....
- ..... to plan, obejmujący wszystkie przychody i wydatki.
- Pieniądze pożyczone od instytucji finansowej na dowolny lub ściśle określony cel to .....
- Konto ..... to określenie rachunku bankowego, na który możemy odkładać oszczędności wraz z odsetkami.
- Część pożyczonych pieniędzy zwracana np. co miesiąc do banku to .....
- Sposób oprocentowania polegający na tym, że dochód w postaci odsetek z pieniędzy ulokowanych np. w banku jest doliczany do wkładu i procentuje wraz z nim w okresie następnym to .....
- Naliczanie odsetek od odsetek nazywamy .....
- ..... to spadek wartości pieniądza w określonym czasie.
- Wykorzystanie oszczędności, ulokowanie ich np. na lokacie lub zakup nieruchomości określamy mianem .....
- Rodzaj umowy z bankiem, na mocy której wpłacamy do niego określoną sumę pieniędzy na dany czas, a bank zobowiązuje się ją wypłacić w określonym terminie wraz z odsetkami. Może być terminowa, rentierska, oszczędnościowa. ....

3. Rozszyfruj skrót – SKO (1. pkt)

.....

4. Co oznacza skrót – OFE? (1. pkt)

.....

5. Wyjaśnij pojęcia: aktywa i pasywa (po 0,5 pkt.)

Aktywa to .....

.....

.....

Pasywa to .....

.....

.....

6. Określ, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe czy fałszywe:
Zaznacz prawidłową odpowiedź obwódką (po 0,2 pkt.).

- Pożyczka to inna nazwa kredytu, ale w praktyce oznacza to samo P F
- Posiadanie karty kredytowej jest równoznaczne z posiadaniem kredytu w banku P F
- Konto w banku mogą mieć tylko osoby pełnoletnie P F
- Wartość pieniądza to inaczej jego siła nabywcza P F

7. Wymień przynajmniej 3 rodzaje ubezpieczeń (1 pkt.)

.....

.....

.....

.....

8. Z ilu filarów składa się w Polsce system ubezpieczeń emerytalnych? (1 pkt.)

- a). 1
- b). 2
- c). 3

9. Gdybyś miał/-ła wolne środki finansowe, na jaki cel chciałbyś/-łabyś je odłożyć?
(Pytanie niepunktowane)

.....

.....

.....

.....

SPOTKANIE Z PRZEDSTAWICIELEM BANKU

Warto poszukać także informacji dotyczących oszczędzania oraz zarządzania własnym budżetem u źródła. Dlatego zapraszamy wraz z uczniami do odwiedzania banków lub umawiania w szkołach wizyt z ich przedstawicielami. Specjaliści odpowiedzą na pytania młodzieży i przedstawią funkcjonowanie różnych instrumentów finansowych w praktyce.

Zapraszamy do kontaktu w tej sprawie z organizatorami TdO. Spróbujemy pomóc w zorganizowaniu takiego spotkania z przedstawicielami banku Citi Handlowy.*

* spotkanie będzie zależało od możliwości poszczególnych oddziałów banku na terenie całej Polski. Organizatorzy nie gwarantują, że takowe spotkanie się odbędzie. Pytania w tej sprawie prosimy kierować do organizatorów indywidualnie. Każde zgłoszenie zostanie rozpatrzone osobno.

UWAGA!

Jeśli zdecydują się Państwo włączyć w tegoroczne obchody Tygodnia dla Oszczędzania, zapraszamy do przygotowania krótkiego raportu z przeprowadzonych działań i przesłanie go do nas na adres e-mail: kontakt@tdo.edu.pl. Wszystkie klasy/szkoły, od których dostaniemy taki dokument, otrzymają specjalny **certyfiakat udziału w akcji Tydzień dla Oszczędzania 2009**.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ LEKCJI NA TEMAT OSZCZĘDZANIA

Niniejszy scenariusz umożliwi włączenie się szkoły w obchody akcji Tydzień dla Oszczędzania (26-31.10.2009).

Temat:

Oszczędzanie na co dzień

Odbiorca:

gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna

Czas:

45 minut

Skrócony opis lekcji:

Podczas lekcji uczniowie zdobywają lub porządkują swoją wiedzę na temat oszczędzania. Poznają podstawowe zasady racjonalnego gospodarowania własnymi zasobami finansowymi i uczą się, w jaki sposób mogą codziennie – bez wyrzeczeń – powiększać swoje oszczędności.

Nauczyciel wprowadza uczniów w tematykę oszczędzania, sondując, w jaki sposób uczniowie rozumieją ten termin i z czym się on kojarzy. Następnie razem z uczniami zastanawia się, dlaczego warto oszczędzać i jak można robić to skutecznie. W dalszej kolejności nauczyciel omawia z uczniami zagadnienie planowania finansowego. Wykorzystuje w tym celu materiały edukacyjne opracowane na potrzeby akcji Tydzień dla Oszczędzania. Jeśli pozwalają na to możliwości techniczne, na koniec zajęć może wyświetlić uczniom kilka filmów poświęconych oszczędzaniu, przygotowanych w ubiegłorocznej edycji Tygodnia dla Oszczędzania. Nauczyciel omawia z uczniami sposób postępowania bohaterów filmów.

Cele lekcji:

Uczeń podnosi swoją wiedzę na temat gospodarowania finansami. Zdobywa ciekawe i przydatne w życiu informacje o pieniądzu. Poznaje zalety oszczędzania oraz nowoczesne metody korzystania z usług bankowych.

Kluczowe słowa:

- Dochód
- Oszczędności
- Oprocentowanie
- Inflacja
- Konto bankowe
- Lokata (depozyt bankowy)
- Konto oszczędnościowe

Metody realizacji

Scenariusz składa się z kilku bloków. Nauczyciel wybiera zagadnienia dotyczące oszczędzania, w zależności od zainteresowania uczniów danym tematem i wedle możliwości czasowych.

Kolejność omawianych tematów leży w gestii nauczyciela.

- Wykład
- Dyskusja
- Prezentacja multimedialna
- Film

Rezultaty:

- uczeń potrafi wymienić najważniejsze powody i zalety oszczędzania
- zna podstawowe metody oszczędzania
- rozumie pojęcie inflacji
- potrafi dokonać porównania skuteczności oszczędzania w domu i na koncie oszczędnościowym w banku
- potrafi obliczyć odsetki (zysk) od kwoty środków przechowywanych na koncie oszczędnościowym

Przebieg zajęć:

Blok I. Wprowadzenie do oszczędzania

Dzisiejszą lekcję poświęcimy tematyce oszczędzania. Jest to wiedza, która każdemu z Was przyda się w życiu i z której z pewnością będziecie nieraz korzystać. Na początek mam do Was kilka pytań:

- *Co to jest oszczędzanie?*
- *Z czym kojarzy się Wam oszczędzanie?*
- *Czy oszczędzanie jest to coś dobrego, miłego, czy przeciwnie?*

Nauczyciel zbiera odpowiedzi i odnosi się do nich w trakcie lekcji. Warto podkreślać, że oszczędzanie nie musi oznaczać wyrzeczeń. Powinno zakładać jednak systematyczność i konsekwencję.

Przez **oszczędności** możemy rozumieć tę część naszych dochodów, która pozostanie po dokonaniu zakupów i uregulowaniu wszystkich rachunków. Jest to różnica pomiędzy naszymi dochodami i bieżącymi wydatkami. Im większą część dochodów będziemy skłonni odłożyć, tym na większe wydatki będziemy mogli pozwolić sobie w przyszłości.

Dla wielu ludzi świat finansów wydaje się nierealny, odległy, wręcz abstrakcyjny. Marzą oni o wielkich pieniądzach, które pragną zdobyć, np. wygrywając je w lotto. Nie dostrzegają jednak, że równie

duże oszczędności można zgromadzić, odkładając pieniądze na co dzień. Po kilku bądź kilkunastu latach systematycznego oszczędzania (nawet niedużych kwot np. 50–200 złotych miesięcznie), na koncie bankowym pojawi się pokaźna suma pieniędzy.

Mało kto zdaje sobie sprawę z tego, że każdego dnia wszyscy podejmujemy ważne decyzje związane z zarządzaniem własnymi finansami. Na przykład:

- kupując gazetę w kiosku,
- wrzucając monetę do skarbonki,
- kupując bilet do kina,
- robiąc zakupy w szkolnym sklepiku,
- odkładając pieniądze na rower czy wakacyjny wyjazd (i wiele innych).

Wszystkie te czynności to nic innego jak gospodarowanie własnym budżetem. Przez całe życie podejmujemy decyzje, które mają dla nas konkretny skutek finansowy, wpływający na naszą sytuację majątkową. Pamiętajmy, że nasze **dochody** (czyli ogół różnego rodzaju wpływów do domowego budżetu: zarobków z tytułu wykonywanej pracy, sprzedaży lub najmu przedmiotów i opracowań, kieszonkowego, wygranych w grach losowych, odsetek od oszczędności, itp.) są zazwyczaj ograniczone. Mamy bowiem do dyspozycji ograniczoną sumę pieniędzy, zaś na większe wydatki musimy odłożyć lub pożyczyć (np. od rodziny, czy z banku).

Spróbujmy zastanowić się dlaczego warto oszczędzać.

Blok II. Dlaczego warto oszczędzać?

Czy potraficie wskazać najważniejsze powody, dla których warto oszczędzać?

Uczniowie wymieniają różne powody, nauczyciel nie komentuje, tylko zapisuje najważniejsze stwierdzenia i odnosi się do nich w dalszej części lekcji.

! Jeżeli jest połączenie internetowe, można skorzystać z poniższych pomocy dydaktycznych: prezentacja multimedialna portalu ZrozumFinanse.pl, która omawia ten temat: http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm (Dlaczego warto oszczędzać?)

! Jeżeli nie ma połączenia internetowego, pomocny będzie poniższy materiał:

Oszczędzanie pieniędzy powinno być jednym z najważniejszych czynników uwzględnianych w planowaniu domowego budżetu. O zamożności nie decyduje bowiem wyłącznie wysokość dochodów, ale również umiejętność ich odkładania.

Nie każdy może pozwolić sobie na odkładanie co miesiąc dużych kwot. Nie znaczy to jednak, że nie warto podejmować wysiłku regularnego odkładania mniejszych sum. Oszczędzanie polega także na rozsądnym planowaniu wydatków w trakcie każdego miesiąca w taki sposób, aby starczyło Ci pieniędzy na bieżące potrzeby do momentu otrzymania następnej wypłaty.

Istnieje kilka ważnych powodów, dla których warto systematycznie odkładać nawet drobne kwoty pieniędzy.

Niepewność i nieregularność dochodów

Wysokość naszych comiesięcznych dochodów może się mocno zmieniać, gdyż oprócz regularnej pensji zazwyczaj wynagrodzenie składa się także z premii, honorariów lub wynagrodzenia za pra-

ce dodatkowe. W miesiącach, w których otrzymujemy dodatkowe wypłaty powinniśmy odkładać część pieniędzy, aby nie ograniczać swoich wydatków w miesiącach, kiedy wpływy będą przejściowo niższe.

Wszelkie dodatkowe dochody mają charakter sporadyczny i jedynie chwilowo poprawiają stan domowych finansów. Gdy kondycja finansowa firmy lub instytucji, w której pracujemy nagle pogorszy się, musimy liczyć się z tym, że prawdopodobnie otrzymamy mniej pieniędzy.

Większe lub nieprzewidziane zakupy

Kiedy bieżące dochody nie pozwalają nam na dokonanie większego zakupu (np. komputera lub samochodu), wówczas musimy zaplanować odkładanie pieniędzy przez pewien okres tak, aby w końcu zgromadzić potrzebną kwotę. Planujmy z wyprzedzeniem najważniejsze wydatki, które chcemy dokonać w danym roku. Oszczędzając przez dłuższy czas, możemy co miesiąc odkładać niewielkie kwoty. W końcu zbiera się naprawdę duża suma!

Nie wszystkie mniejsze i większe wydatki można przewidzieć. Musimy mieć zatem odłożone pieniądze na zapłacenie np. za niespodziewaną awarię komputera lub naprawę samochodu.

Choroba lub emerytura

Nasz stan zdrowia może się nagle pogorszyć. Możemy też ulec wypadkowi (np. jeżdżąc na nartach). W zależności od następstw choroby lub wypadku, wysokość naszych dochodów może się znacząco obniżyć. Pamiętajmy również, że często zanim otrzymamy pieniądze z firmy ubezpieczeniowej, sami będziemy musieli pokryć część wydatków, które mogą okazać się dość wysokie.

Jednym z głównych motywów oszczędzania powinno być odkładanie pieniędzy na przyszłą emeryturę. Pamiętajmy, że gdy skończymy pracę zawodową, będziemy chcieli pojechać na wakacje lub wyremontować mieszkanie. Aby w tym okresie zagwarantować sobie komfort materialny, nie należy liczyć wyłącznie na podstawowe świadczenie emerytalne gwarantowane przez państwo, ale trzeba zgromadzić wcześniej dodatkowe oszczędności.

! Dla utrwalenia wiedzy uczniów na temat zalet oszczędzania możesz pobrać i przekazać im ulotkę pt. Dlaczego warto oszczędzać? Jest ona dostępna pod adresem:
http://www.tdo.edu.pl/files/File/broszury/dlaczego_warto_oszczedzac.pdf

Blok III. Jak oszczędzać?

Ważne, aby oszczędzać skutecznie i z wyobraźnią. Proszę odpowiedzieć:

- *Kto z Was oszczędza?*
- *W jaki sposób oszczędzacie?*

Wielu z nas rozpoczęło swoją przygodę z finansami od świnki skarbonki, do której odkładaliśmy pierwsze kieszonkowe, czy pieniądze otrzymane od bliskich. To taki pierwszy symbol oszczędzania, pozwalający rozpocząć praktyczną edukację związaną z pieniędzmi (podobne funkcje pełnią czasem mały kuferek, ozdobny szój, sejf, czy szuflada ze skrytką, do których wrzucamy drobne).

Dzięki skarbonce poznaliśmy sens pieniądza. Miała nas oswoić z oszczędzaniem i pomóc w realizacji marzeń, na przykład związanych z zakupem roweru. To jednak nie wystarczające, aby racjonalnie gospodarować swoimi środkami finansowymi. Skarbonka pomaga nam jedynie stawiać pierwsze kroki w zarządzaniu własnymi pieniędzmi, ale w dorosłym życiu już się nie sprawdza. Po pierwsze, ma zbyt małą pojemność, zawsze istnieje pokusa, żeby ją rozbić, aby wyciągnąć z niej oszczędności. Pojawia się również ryzyko, że ktoś nam ukradnie oszczędności albo ulegną one

zniszczeniu. Ponadto, pieniądze przechowywane w skarbnice będą zawsze tracić na wartości z powodu inflacji.

O inflacji musi pamiętać każdy, kto chce kontrolować stan swoich finansów. **Inflacja** jest to trwały spadek wartości pieniądza. Oznacza, że wraz z upływem czasu (na przykład 1 roku) za te same 10 złotych możemy kupić coraz mniej towarów. Dlaczego? Z powodu wzrostu cen (sprzedawcy sprzedają te same towary, ale już drożej).

Najważniejszym minusem świnki skarbnicy jest jednak to, że odłożone w niej pieniądze nie pracują na nas. Jak to rozumieć?

Powinniśmy poszukiwać nowoczesnych sposobów zarządzania własnymi finansami, a pieniądze trzymać tam, gdzie mogą się swobodnie pomnażać. Nie tylko w wyniku naszych działań poprzez odkładanie kolejnych oszczędności. Ktoś może płacić nam za to, że przechowuje nasze środki i korzysta z nich. Takimi instytucjami, które zapłacą nam za przechowywanie w nich oszczędności są banki.

Banki to instytucje wyspecjalizowane w zarządzaniu pieniędzmi. Z jednej strony umożliwiają nam zakładanie rachunków (**kont bankowych**), wpłacanie, wypłacanie pieniędzy oraz proste i bezpieczne oszczędzanie, a z drugiej, banki to instytucje, które mają możliwość pożyczania klientom pieniędzy na określony cel. Dzięki zgromadzonym oszczędnościom pochodzącym od osób i firm, banki oferują pożyczki lub kredyty. W ten sposób pomagają one sfinansować wydatki (inwestycje), na które normalnie nie byłoby wielu osób stać (np. zakup mieszkania).

Korzystanie z usług banków to przede wszystkim gwarancja **bezpieczeństwa naszych pieniędzy**. Jako instytucje zaufania publicznego znajdują się one pod dużą kontrolą państwa, które czuwa nad prawidłowym rozwojem bankowości. Sytuacje, w których banki bankrutują, należą w Polsce i Europie do niezwykle rzadkich. Nawet jeśli bank popadnie w tarapaty finansowe, to państwo ma wiele możliwości udzielenia mu pomocy. Instytucje państwowe gwarantują też ochronę środków znajdujących się na kontach klientów banku. W sytuacji upadku banku większość oszczędności zostaje zwrócona jego klientom. To olbrzymia zaleta oszczędzania w bankach. W przeciwieństwie do przechowywania pieniędzy w domu (w skarbnicy, czy przysłowiowej skarpecie), nie ma ryzyka kradzieży czy zagubienia odłożonych przez nas środków.

Ponadto, banki oferują nam nieskrępowany dostęp do naszych pieniędzy. Możemy wpłacać i wypłacać je w placówce banku lub pobierać z bankomatu przy użyciu karty płatniczej (wpłacać zresztą również, choć nie we wszystkich bankomatach). Dzisiaj nie musimy już nosić ze sobą gotówki w portfelu. Wystarczy nam kilka lub kilkanaście złotych oraz karta bankomatowa, dzięki której w każdej chwili uzyskamy dostęp do przechowywanych na koncie środków*.

*Należy pamiętać o podstawowych środkach ostrożności przy korzystaniu z kart bankomatowych. Warto o nich wspomnieć uczniom. Oto kilka z nich, np.:

- nie zostawiaj swojej karty „bez opieki” płacąc rachunek, np. w restauracji. Poproś kelnera o użycie przenośnego czytnika kart, by na Twoich oczach została zrealizowana transakcja. Unikniesz w ten sposób ewentualnego oszustwa, polegającego na skopiowaniu numerów Twojej karty;
- nie zapisuj numeru PIN w telefonie, na kartce czy w komputerze;
- nie korzystaj z bankomatów, które wydają Ci się choć trochę podejrzane. Mogą one bowiem czytać Twój kod PIN, dzięki ukrytej minikamerze wideo.

Kiedy wpłacamy do banku pieniądze na oprocentowaną **lokata** czy **konto oszczędnościowe**, bank – na koniec ustalonego okresu rozliczeniowego – dopisze do naszego konta (lub przeleje na wskazany rachunek) określoną kwotę pieniędzy, stanowiącą ułamek wpłaconej przez nas kwoty oszczędności czyli **odsetki**.

Lokatami (depozytami) bankowymi określa się pieniądze, które zostały ulokowane w banku na rachunku bankowym danego klienta (używa się również określeń: wkłady bankowe, lokaty oszczędnościowe). Depozyt bankowy jest więc jedną z form inwestycji, polegającej na przekazaniu środków finansowych wyspecjalizowanej instytucji finansowej.

Oprocentowanie jest ceną, którą bank płaci nam za to, że powierzamy mu zarządzanie naszymi pieniędzmi. Jeżeli na przykład wpłaciliśmy 1500 złotych na konto bankowe i założyliśmy 12-miesięczną lokatę oprocentowaną na 6% w skali roku, oznacza to, że po 12 miesiącach oszczędzania zyskamy kwotę 90 złotych, którą następnie bank pomniejszy o 19-procentowy, obowiązkowy podatek tzw. Belki. Z prostego rachunku wynika zatem, że bank zapłaci nam za przechowywanie w nim środków 72,9 złotych z tytułu odsetek. Są one naszym przychodem. Im wyższa kwota, którą przechowujemy w banku, tym wyższe wypłacane przez niego odsetki.

Dzisiaj do wyboru mamy dziesiątki możliwości oszczędzania, na krótko (np. 1 miesiąc), na długo (np. 24 miesiące), na niski lub wysoki procent – słowem każdy może znaleźć odpowiednią dla siebie ofertę. Ale najważniejsze jest, aby systematycznie i długofalowo oszczędzać – wpłacając wolne środki na nasze konto oszczędnościowe.

! Jeżeli jest połączenie internetowe, można skorzystać z pomocy dydaktycznych: prezentacje multimedialne portalu [ZrozumFinanse.pl](http://zrozumfinanse.pl), które omawiają ten temat:

- http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm
(Do czego potrzebuję konta osobistego w banku?)
- http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm
(Lokata – kiedy mi się opłaca?)

Blok IV. Pierwsze kroki w oszczędzaniu

Proszę powiedzieć:

- *Kto z Was planuje swoje wydatki?*
- *Czy ktoś opracował swój osobisty plan oszczędzania lub zbiera pieniądze na określony cel?*

Pierwszym krokiem w kontrolowaniu wydatków powinno być spisanie na kartce wszystkich naszych wydatków, które ponieśliśmy w ostatnim miesiącu. Przyjrzyjmy się dokładnie tej liście i spróbujmy zobaczyć, czy znajdziemy na niej koszty, które z perspektywy czasu wydają się nam niepotrzebne lub zbyt wysokie.

Bardzo ważnym elementem finansów osobistych jest ich planowanie. Podobnie jak w życiu, zanim wybierzemy się na wycieczkę zwykle staramy się dokładnie zaplanować trasę, zarezerwować noclegi oraz przygotować się na ewentualne tzw. nieprzewidziane wypadki. Identycznie powinniśmy postępować w przypadku planowania naszych finansów, a w szczególności wydatków. Takie działanie nie tylko porządkuje wydatki, ale sprawia, że są one bardziej przejrzyste. Działa również

mobilizująco. Pozwala nam stawiać sobie konkretne cele do osiągnięcia i wybierać skuteczną metodę ich realizacji.

Kontrolujmy swoje wydatki na co dzień. Bardzo dużo jesteśmy w stanie zaoszczędzić na jedzeniu i napojach, które kupujemy każdego dnia. Zdarza się, że różnica w cenie za napój w sklepie A i sklepie B wynosi 1 zł. Chociaż wydaje się, że to niewiele, to gdy pijemy dany napój raz dziennie przez 200 dni roku szkolnego, zaoszczędzamy 200 złotych. Dużo, a przecież odkładaliśmy tylko złotówkę dziennie oszczędzając na jednym napoju. Oczywiście, możemy zaoszczędzić również na innych wydatkach.

Bardzo często nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak łatwo możemy jednocześnie obniżyć wydatki i zadbać o stan środowiska naturalnego np. przez oszczędniejsze korzystanie z energii elektrycznej czy wody. Zdarza nam się pewnie zostawiać na noc telewizor w stanie stand-by, czy nie wyciągnąć ładowarki do telefonu komórkowego z kontaktu. W obu przypadkach marnujemy dużo energii w skali roku, za którą musimy płacić. Jeśli mieszkamy z rodzicami, ten koszt może być dla nas nieodczuwalny. Jeśli jednak wynajmujemy mieszkanie lub jesteśmy jego właścicielami – wyższy rachunek za energię może być istotny dla naszego budżetu. Podobnie jest w przypadku zostawiania niepotrzebnie zapalonego światła w pokoju.

Istnieją setki, jeśli nie tysiące sposobów na ograniczanie wydatków. Jednak, aby nasze działanie przynosiło skutki, musimy wykazać się konsekwencją i pomysłowością. Nagrodą za to będzie możliwość wydania zaoszczędzonych pieniędzy na zaplanowane przyjemności.

- ! Wielką pomocą w planowaniu wydatków na początku oszczędzania może być **Planer finansowy**, który został przygotowany przez organizatorów akcji Tydzień dla Oszczędzania. Warto go załadować na swój komputer i korzystać z niego, podejmując się oszczędzania. Za jakiś czas efekty przerosną nasze oczekiwania! **Planer finansowy** dostępny jest pod adresem:

<http://www.tdo.edu.pl/files/File/broszury/planer.pdf>

- ! Aby uświadomić sobie, jak wiele jest sposobów oszczędzania, warto zgrać i przekazać uczniom również broszurę **50 sposobów na oszczędzanie** – dostępna jest pod adresem

http://www.tdo.edu.pl/files/File/broszury/sposoby_na_oszczedzanie.pdf

Krótkie filmy o oszczędzaniu – dodatkowa pomoc dydaktyczna

Zadanie dodatkowe realizowane w zależności od czasu, którym dysponuje nauczyciel. Zainteresuj uczniów tematyką oszczędzania. Obejrzyjcie kilka przykładowych filmów przygotowanych przez ich rówieśników podczas zeszłorocznej akcji Tydzień dla Oszczędzania. Porozmawiajcie o przekazie poszczególnych filmów – czy ich bohaterowie dobrze rozumieją, na czym polega istota oszczędzania? **Filmy na temat oszczędzania umieszczone są na stronie akcji Tydzień dla Oszczędzania** www.tdo.edu.pl.

Polecane filmy:

Film „Cukierek” – Przekaz młodych ludzi do swoich rówieśników. Najważniejsze zalety oszczędzania z punktu widzenia uczniów. Film do pobrania ze strony:

http://millionyou.com/index.php?id=244&film=IIZY8L900A0AVRGL&no_cache=1

Film „Małe oszczędności” – film ukazuje istotę systematycznego oszczędzania nawet drobnych kwot pieniędzy. Odkładanie ich pozwala łatwiej realizować własne marzenia w przyszłości. Film do pobrania ze strony:

http://millionyou.com/index.php?id=243&film=WB7NUQTLUNGH0VLV&no_cache=1

Film „Przeszłość” – 91-letnia kobieta opowiada swoją historię związaną z oszczędzaniem. Warto zastanowić się, jakie błędy popełniała w życiu i jak zmieniłoby się ono, gdyby więcej pieniędzy odkładała na przyszłość. Film do pobrania ze strony:

http://millionyou.com/index.php?id=244&film=GAYUHL9D6HZ1DTMU&no_cache=1

Źródła:

Strona edukacyjna akcji Tydzień dla Oszczędzania
www.tdo.edu.pl

Portal edukacji finansowej
www.zrozumfinanse.pl

Akcja Tydzień dla Oszczędzania to ogólnopolska, edukacyjna akcja społeczna, której celem jest promowanie idei oszczędzania oraz przekazywanie wiedzy z zakresu racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi. Związana jest ona ze Światowym Dniem Oszczędzania, który społeczność międzynarodowa obchodzi 31 października. Na akcję składają się liczne inicjatywy skierowane do uczniów oraz nauczycieli, m.in. konkurs filmowy, którego uczestnicy za pomocą nowatorskich narzędzi kręcą filmy promujące oszczędzanie. Na ubiegłoroczny konkurs zostało nadesłanych niemal 400 filmów, przygotowanych przez uczniów z całej Polski.

Celem akcji jest także zachęcenie nauczycieli i uczniów do zorganizowania – w Tygodniu dla Oszczędzania, który w tym roku potrwa od 26 do 31 października – ciekawych inicjatyw edukacyjnych. Inspiracją do tych działań są przygotowane przez organizatorów broszury i ulotki informacyjne, które w ramach akcji zostaną rozdane do szkół.

Odpowiedzi do testu:

2. deficyt, budżet, kredyt/pożyczka, oszczędnościowe, rata, procent składany, kapitalizacja, inflacja, inwestycje, lokata
3. SKO – Szkolna Kasa Oszczędności
4. OFE – Otwarty Fundusz Emerytalny
5. Aktywa – stan naszego majątku, czyli to, co wkładamy do kieszeni.
Pasywa to źródła finansowania naszego majątku
6. Pożyczka to inna nazwa kredytu, ale w praktyce oznacza to samo – **fałsz**
Posiadanie karty kredytowej jest równoznaczne z posiadaniem kredytu w banku – **prawda**
Konto w banku mogą mieć tylko osoby pełnoletnie – **fałsz**
Wartość pieniądza to inaczej jego siła nabywcza – **prawda**
7. np. ubezpieczenia: zdrowotne, OC i AC, od następstw nieszczęśliwych wypadków, kredytu, majątkowe, podróżne.
8. c – 3.

Kontakt:

Tydzień dla Oszczędzania 2009

www.tdo.edu.pl

e-mail: kontakt@tdo.edu.pl

tel: 663 058 839 lub 663 058 689